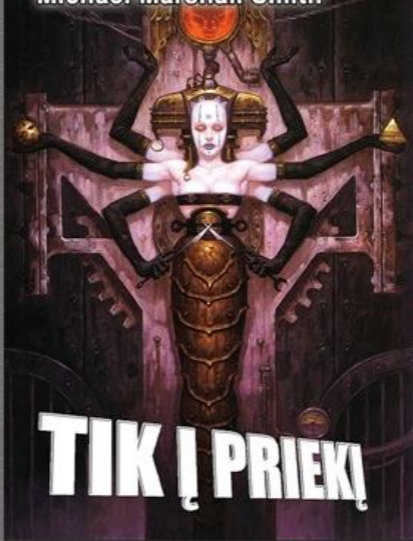

SF

eridanas

Michael Marshall Smith

423 PASAULINĖS FANTASTIKOS AUKSO FONDAS

Knjgute.lt

Michael Marshall Smith

TIK Į PRIEKĮ

Mokslinės fantastikos romanas

KOŠMARAS SAPNŲ PASAULYJE!

Vadinkit jį Starku. Melskitės su juo nesusitikti. Nes jei susitikssite - didelių nemalonumų neišvengsite. Problema tokia: jei Starkas ką sutvarko, dauguma kitų dalykų tiesiog subyra. Gamtos dėsniai ir gyvenimai. Todėl būtent Starkas gavo itin subtilią užduotį surasti tokį Elklendą. Užduotis, kad ir nelengva, greit virsta tikru košmaru ir Elklendui, ir Starkui, ir mus supančiam pasauliui...

Iš anglų kalbos vertė BRONIUS BRUŽAS
Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"
423 tomas. Serija įkurta 1990m.

Michael Marshall Smith ONLY FORWARD
London, HarperCollins Publishers, 1994
Copyright © by Michael Marshall Smith, 1994
Cover art copyright © Brom, 2003

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 2008
Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

PIRMA DALIS

TRŪKUMŲ UŽTUŠAVIMAS

*Kas, jei aš esu undinė,
Užsitempusi jo džinsus,
Ant kurių vis dar užrašytas jos vardas.
Ei, bet man tai nėra motais, nes kartais,
Aš sakau, kartais,
Girdžiu savo balsą,
Kuris tylėjo visus tuos metus.*

**“Tylėjo visus tuos metus”
Tori Amos**

PRADŽIA

Kartą gyveno berniukas. Namie jis sėdėjo vienas, nes tėvas dirbo, o motina išbėgo į greitimą parduotuvę. Nors sulaukęs vos ketverių, mažylis žinojo, kuo skiriasi žaislai nuo daiktų, kurie galėtų sukelti nelaimės, ir mama pasitikėjo sūnumi tiek, kad penkioms minutėms pa-

liktų jį be priežiūros.

Berniukas žaidė svetainėje, kai jį netikėtai apėmė keistas jausmas. Vaikas apsidairė po kambarį galvodamas, kad galbūt už nugaros pratipeno orą suvirpinęs katinas, bet šio neišvydo. Viskas atrodė įprastai, todėl jis sutelkė dėmesį į savo užsiėmimą. Kontūrinių piešinių knygelėje vėl ėmė spalvoti džungles, nes norėjo užbaigti darbą, kol dar negrižo tėtis.

Pasigirdo beldimas.

Vaikas akimirką paspoksojo į duris. Štai, iš kur tas keistas pojūtis. Jis žinojo, kad į duris pastuksens, kaip, pavyzdžiui, kartais žinodavo, jog po sekundės kitos suskambės telefonas. Čia tikrai ne mama, nes ji pasiėmė raktus. Namie likus vienam, nepažįstamiems atidaryti durų nevalia, bet nuojauta kažkodėl tvirtino, esą šįkart taisyklės galima nepaisyti. Juk beldimą jis numatė. Todėl berniukas pakilo ir lėtai priartėjo prie durų. Akimirką pastypsojo sustingęs, galop jas atvėrė.

Tuo metu jo šeima gyveno viename iš viršutinių daugiabučio aukštų. Už lauko durų palei sieną driekėsi balkonas, kuris vedė link dešinėje pusėje esančių liftų. Dabar, įpusėjus rytui, į kambarį plūstelėjo ryškios pavasario saulės spinduliai, dangus tviskėjo akinančia žyd-

ryne, pamarginta baltomis sruogelėmis.

Balkone stovėjo vyriškis. Augalotas, basas, vienas nutrintais džinsais. Apnuogintą liemenį tedengė vietomis susiraitę plaukeliai. Be to, jis neturėjo galvos.

Atėjūnas, stypsantis šalia berniuko buto, rėmėsi į sieną. Rodės, kad jo galvą ir kaklą kažkas nukrapštė nuo kūno tarytum iš dantenu raunamą dantį. Žaizda tarp pečių užgijo, bet ten, iš kur kadaise kilo sprandas, buvo matyti akivaizdus įdubimas.

Vietoj baimės berniuko širdį suspaudė gailėtis ir sielvartas. Be abejo, jis nenutuokė, kaip emocijas išreikšti žodžiais. Tiesiog suvokė užjaučiąs nepažįstamąjį.

- Laba diena, - droviai pasisveikino.

Vaiko galvoje nuskaudė balsas:

- Padėk man.

- Kaip?

- Padėk man, - pakartojo balsas. - Aš nerandu kelio namo.

Kažkur iš toliau atsklido bildesys, ir berniukas suprato, kad prasiskiria lifto durys. Grįžo mama. Vyriškis vėl prašneko, tarsi jam ištiesti pagalbos ranką galėtų ir netgi privalėtų tiktai vaikas.

- Aš noriu parsigauti namo. Padėk man.

- Kur jūsų namai?

Sąmonėje skambantis balsas kažką atsakė.

Berniukas bandė pakartoti, tačiau jis buvo mažas ir nepajėgė teisingai išstarti žodžio. Ausis pasiekė žingsnių, artėjančių prie kampo, garšai, ir vaikas sumojo neilgai trukus pamatysiąs mamą.

- Aš negaliu jums padėti, - sumurmėjo. - Aš negaliu jums padėti. - Jis uždarė duris, ir koridoriuje ištirpo saulės šviesa. Berniukas ant sustabarėjusių kojų parlingavo atgal prie knygelės. Iki jos nuslinkus, vaikui pakirto pakinklius, ir jis susmuko.

Po minutės į namus įžengė motina, kuri rado sūnų miegantį ant kilimo. Jo skruostus vilgė ašaros. Kai ji apkabino mažylį, tas prabudo ir patikino mamą, jog nieko neįvyko. Apie sapną, kurį gana greitai užmiršo, nepasakojo.

Bet vėliau jį prisiminęs suvokė nesapnavęs.

1

Jaučiausi pavargęs.

Pakirdau ir iš sujauktų apklotų išropojau 9:30 ryto. Nusiprausiau po dušu, išgėriau šlakelį kavos. Prisėdau ant grindų atsišliedamas į sie-

na, išgirdau, kaip girgžda ranka, kuri laikė cigarete, judančią nuo peleninės iki mano lūpų ir atgal. Kai smegeninę pervėrė mintis, jog reiktų dar pasnausti, įbedžiau akis į laikrodį.

10:45 ryto.

Aš vis dar sėdėjau laukdamas, kol numirsiu ir suakmenėsiu arba kol virtuvėje kavinukas evoliucionuos tiek, kad savarankiškai paruoš karštą gėrimą ir man pristatys puodelį, kai suskambėjo vaizdofonas.

Nė neįsivaizdavau, ar sugebėsiu atsakyti į skambutį. Dėl Dievo meilės, aparatas kitoje kambario pusėje. Šį rytą nesijaučiau pasirengęs su kuo nors bendrauti, antraip būčiau tyliai merdėjęs ten, kur borbė vaizdofonas.

Dar kurį laiką patriukšmavęs jis galiausiai aprimo, dėl ko labai apsidžiaugiau. Gan veikiai aparatas vėl atgijo, ir ėmė nepailstamai skardėti. Rodės, ištisas dienas. Kad ir kas skambino, tas žmogus nenutuokė, kokia mano savijauta, ir nelabai sugebėjo įsijausti į svetimą kailį. Tiksliau, visiškai neįstengė. Nusprendžiau, jog derėtų nusibelsti į kitą kambario galą vien tam, kad pasiūščiau įkyruolį velniop.

Taigi leidau sau išsidrėbti ant grindų ir ėmiau jomis ropštis tarsi į kalną. Bazinę stovyklavie-

tę įkūriau, kai įveikiau trečdalį kelio. Ten ir atsipūčiau. Vaizdofonas jau zyzė taip ilgai, kad mažne iškrito iš galvos. Garsas taip nebetrukdė. Bet sau išsikeltus tikslus aš visada siekdavau įgyvendinti. Todėl pajudėjau iš vietos.

Kelionė buvo ilga ir varginanti, kupina išbandymų, kliūčių bei didvyriškų mano poelgių. Pavyzdžiui, jau buvau kone pasiekęs vaizdofoną, bet pritrūkau cigarečių ir turėjau grįžti pasiimti naują paketį.

Kai nusikapsčiau į kitą kambario galą, aparatas tebeskambėjo. Na, ir puiku, nes dabar man reikėjo prakeiktą zirzlį surasti. Prieš pusmetį kažkoks klientas man padovanojo Gravlinkį^{TM1}, dalinai atsilygindamas už darbelį, kurį jam atlikau. Gal ir jūs turite vieną iš tokių žaisliukų: pasirinktuose būsto kambariuose jie leidžia pakoreguoti traukos jėgą, pakeisti jos kryptį, objektų masę ir panašius dalykus. Taigi sveltinėje vyraujanti gravitacija kurį laiką mane tempė iš kairės į dešinę, užuot traukusi žemyn. Deja, elementai nusėdo, ir prie tolimosios kambario sienos viskas suvirto į vieną krūvą. Atvirai sakant, man nekilo rankos su-

---

¹ TM (trade mark) - prekybos ženklas.

tvarkyti tą jovalą.

Šiek tiek užtrukau, kol vaizdofoną aptikau. Ekraną vagojo trūkio linija, skambėjimas susilpnėjo iki tylaus blybimo, o gal aparatas paprasčiausiai nusikamavo: juk zirzė jau dvi valandas. Kai nuspaudžiau priėmimo mygtuką, ekrane nušvito užrašas "Jums skambina", kurį pakeitė mirguliavimas ir moters veidas. Nors kaip reikiant sudirgusi, ji atrodė pažįstama.

- Ei, Starkai, sunkiai sekėsi atrasti vaizdofoną?

Keletą sekundžių stebeilijausi į veido bruožus mėgindamas atsiminti, kam jie priklausė. Moteris buvo maždaug mano metų ir neapsakomai žavi.

- Matyt, taip. Kas jūs tokia?

Ji sunkiai atsiduso.

- Starkai, čia Zenda. Susiimk.

Kai sakau, kad jaučiuosi pavargęs, aš turiu omenyje ne vien fizinį išsekimą. Veikiau tam tikrą ligą. Nieko naujo jums neatskleisiu - ji kankina žmones ne vieną šimtmetį. Žinote tokią būseną, kai neturite, kuo užsiimti, ir nėra, dėl ko būdrauti? Kai gyvenimas virsta rutina ir jums, regis, nebepriklauso; kai jus užvaldo nuovargis bei apatija ir bet kokia veikla reika-

lauja per daug pastangų?

Na, mano būklė panaši, tik dar bjauresnė, nes nūdien padėtis tiktai prastėja. Patikėkit manimi, gyvenimas keičiasi į blogąją pusę. Jis įgauna vis didesnį pagreitį, tampa vis kompaktiškesnis ir inertiškesnis. Kai kuriose Apylinkėse žmonės iki pat mirties neturi, ką veikti. Praktiškai nuo to momento, kai išvysta pasaulį. Protarpiais jie pakyla, bet ir vėl atsisėda sumoje, kad jokios įdomios veiklos nėra. Bręsta niekuo neužsiimdami, lygiai taip pat ir pasiensta. Savo dienas praleidžia namuose kiurksodami foteliuose, susiraitę ant lovos, svarydami, kas jie tokie.

Aš pats užaugau tokioje Apylinkėje, bet iš jos ištrūkau. Susikūriau gyvenimą. Retsykiais, kai jo tempas palėtėja, liga nedelsia mane užgriūti. Todėl stengiuos neprarasti budrumo ir kaip įmanoma jos saugotis.

- Zenda, po šimts. Tai yra labas. Kaip laikaisi?

- Puikiai. O tu?

- Esu nusiplūkęs.

- Pati matau. Klausyk, galėčiau tau pasiūlyti darbelį. Kiek laiko sugaiši, kol apsirengsi?

- Aš jau apsirengęs.

- Padoriai, Starkai. Susitikimui. Kada įstengsi prisistatyti?

- Nežinau. Po dviejų trijų mėnesių?

- Duodu tau valandą.

Ekranas aptemo. Zenda - moteris su charakteriu ir skiedalų nesiklauso. Per ją palaikau ryšį su Veiklos Centru, kurio gyventojai niekada nesėdi sudėję rankų. Tenykščių rajonas išsiplėtęs į visą Apylinkę, pilną kontorų, statinių, parduotuvių bei kvartalų, skirtą nuolat kažką veikiantiems žmonėms. Jie nuožmiai tarpusavyje konkuruoja, nes kiekvienas pasirengęs imtis bet kokio darbo, tinkamai susidoroti su užduotimis, plušėti *be paliovos*. Šimtaprocentiniai "bus padaryta" tipo individai. Jeigu jau ten įsitrinatė, privalote triūsti dar energingiau, nes išorėje visuomet atsiras kas nors, kuris versis per galvą dvidešimt penkias valandas per parą, kad tik užimtų jūsų vietą.

Tie veiklieji ne pirštu penimi. Jie neišjungia vaizdofonų ir neapleidžia savo tarnybos netgi drundydami. Tiesą pasakius, dauguma poreikio miegoti atsikratė chirurginėmis priemonėmis. Išbūti jų akivaizdoje aš asmeniškai sugebu ne ilgiau kaip kelias sekundes. Bet Zenda ne tokia jau bloga. Veiklos Centre gyveno tik penkerius metus ir kol kas čia išsilaikė visai ne-

blogai. Tik man kartais norėtusi, kad ji lengviau reaguotų į skiedalus.

Tinkamą apdarą susiradau be jokio vargo. Kitame kambaryje, prie kurio traukos jėgos aš nagų nekišau. Sumaigytais, purvinais drabužiais pasirūpino Drabužtvarkis™. Be to, jis kažkaip pakeitė juodą kelnių spalvą į smaragdinę, padailintą turkio rombais. Tiek to, pagalvoju, tapsiu naujos mados pradininku.

Miegamojo sienos švytėjo ryškiai oranžiniu atspalviu, vadinasi, laikrodį jau rodė po septynių vakaro. Kitaip tariant, kiaurą dieną prapūėjau atsirėmęs į sieną. Tuo momentu suabejojau, ar išvis įstengsiu nusigauti į Centrą.

Kol pasieksiu Zendos pastatą, praeis mažiausiai pusvalandis, gal ilgiau, su sąlyga, kad jį pavyks atrasti. Per pietų pertraukėles veiklieji stumdo statinius iš vienos vietos į kitą, kad tiktai nedykinėtų. Ir jeigu jūs nesekate įvykių eigos, atsidūręs Centre galite lengvai pasimesti. Veiklieji, žinoma, prie tokio gyvenimo tempo prisitaiko be jokių sunkumų. Priešingai nuo manęs.

Nurodžiau savo būstui elgtis, kaip pridera, ir išėjau į gatvę.

Zendos reikalavimas pasikeisti drabužius liudijo, kad aš garantuotai su kažkuo susitiksiu. Man tenka matytis su galybe žmonių. Vie-niems reikia mano paslaugų, ir jiems nusi-spjaut, kaip atrodau: kai paaiškėja, kad suteikti pagalbą galiu tiktai aš, į mano drapanas jie dėmesio nekreipia.

Bet didžiumai maga, kad išspręsciau kokius nežymius nesklandumus, ir tokie individai teikiasi mokėtis tik tvarkingai apsirengusiems asmenims. Už savo pinigus jie trokšta atitin-kamos vertės. Iš Zendos tono nesusigaudžiau, kas manęs laukia - ypatinga užduotis ar ne-reikšmingas pabėgiojimas, - bet prašymas pa-sieškoti švarių drapanų bylojo, jog labiau tikė-tinas antrasis variantas.

Beje, tie paistalai apie ligą... na, truputį jums pamelavau. Tai yra sakiau tiesą, bet gerokai perdėjau. Mano apibūdintos Apylinkės iš tikrų-jų egzistuoja, bet aš nesu kilęs iš vietinių kraš-tų. Būtent todėl savo srityje esu nepamaino-mas specialistas. Dėl vienokių ar kitokių po-mėgių iš proto nesikraustau, jokios manijos mano minčių neapsėdo, negana to, aš nesilei-džiu lengvai sutrikdomas. Norėdamas atimti man žadą, jūs turėtumėte įrodyti, neva esu kažkas kitas, bet net ir tuo atveju veikiausiai

paprašyčiau, jog deramai supažindintumėte su tikrąja mano tapatybe.

Aš paprasčiausiai nuvargau. Naktį viso labo miegojau tris valandas. Manau, sutiksite, kad nelabai daug. Tik negalvokit, jog meldžiu užuojautos: trijų valandų man kuo puikiausiai užtenka. Po trijų valandų tampus Ripu van Vinkliu². Dabar jaučiausi nusivaręs nuo kojų, nes po paskutinio mano darbilio tebuvo praėjusios dvi dienos. Vėliau, jei prisireiks, būtinai papasakosiu, kuo užsiėmiau.

Gatvėse vyravo ramybė, ir tai džiugino. Tokiu paros metu lauke paprastai viešpatauja tylą, nes jei ketinate išeiti iš namų tarp septintos ir devintos valandos vakaro, privalote užsimesti juodą švarką, o dauguma čionykščių taip nesirengia. Bet tuo stebėtis nevertėtų. Aš apsistojęs Spalvų Apylinkėje, kurioje gyvena spalvas dievinantys žmonės. Visos gatvės ir namai akimoju prie jūsų prisitaiko: kai žygiuojate keliu, savo atspalvius jie suderina su jūsų apdaru....

---

² Veikėjas iš Vašingtono Irvingo apsakymo, išmiegojęs dvidešimt metų.